

แนวปฏิบัติในการนำเสนอหลักสูตรระดับอุดมศึกษาต่อ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

(ตามหลักเกณฑ์การอนุมัติหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2551)

สืบเนื่องจากประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุมัติหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551 เพื่อให้การนำเสนอหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุงให้สภาสถาบันอนุมัติและเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพจึงเห็นควรกำหนดแนวปฏิบัติในการเสนอหลักสูตรระดับอุดมศึกษาต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดังนี้

1. หลักสูตรใหม่ (หลักสูตรที่ไม่เคยเปิดสอนในระดับและสาขาวิชานั้นมาก่อน)

1.1 หลักสูตรที่จะเปิดสอนต้องผ่านการพิจารณาก่อนการรองจากคณะกรรมการวิชาการ หรือสภาวิชาการ หรือคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาแต่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นก่อนเสนอสภาสถาบัน

1.2 หลักสูตรที่เปิดสอนต้องมีโครงสร้างและมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายและ/หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (ถ้ามี)

1.3 สถาบันอุดมศึกษาต้องมีศักยภาพและความพร้อมในการเปิดดำเนินการหลักสูตร ทั้งด้านคณาจารย์ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนการสอน และปัจจัยเกื้อหนุนอื่นๆ

1.4 หลักสูตรที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากสภาสถาบันก่อนเปิดสอน

1.5 หลักสูตรที่ได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากสภาสถาบันแล้ว ต้องเสนอให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติเพื่อพิจารณารับทราบหลักสูตร หากไม่ได้ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดอาจจะไม่ได้รับการพิจารณารับทราบหลักสูตร ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องรับผิดชอบหากมีปัญหากเกิดขึ้นเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่รับทราบหลักสูตรนั้น

1.6 เอกสารที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย

1.6.1 หลักสูตรที่เสนอต้องมีหัวข้อและรายละเอียดการจัดทำเอกสารหลักสูตรตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

1.6.2 เอกสารหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ จำนวน 4 เล่ม พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล (CD/.....) จำนวน 1 แผ่น และ แบบฟอร์ม สมอ 01 - 06 (แบบรายงานข้อมูลของหลักสูตรแต่ละระดับ) โดยนายกสภาสถาบันหรืออธิการบดีลงนามรับรองความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมดพร้อมประทับตราสถาบันในเอกสารทุกหน้า จำนวน 1 ชุด

1.6.3 สำเนามติสภาสถาบัน ที่เห็นชอบหรืออนุมัติหลักสูตร

1.6.4 หากมีเอกสารประกอบหลักสูตรหรือที่อ้างถึง อาทิ ระเบียบหรือข้อบังคับ ให้จัดทำเป็นเอกสารผนวกแนบท้ายหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

1.7 สถาบันอุดมศึกษาต้องบันทึกข้อมูลหลักสูตรตามแบบแบบฟอร์ม สมอ 01 - 06 เข้าสู่ฐานข้อมูลหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Online) อย่างถูกต้องสมบูรณ์ควบคู่ไปกับการจัดส่งเอกสารหลักสูตร

2. หลักสูตรปรับปรุง

2.1 หลักสูตรฉบับปรับปรุง (เป็นการปรับปรุงในสาระสำคัญของหลักสูตร อาทิ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ชื่อหลักสูตร ชื่อปริญญา เนื้อหาสาระสำคัญในหมวดวิชาเฉพาะและระบบการศึกษา)

2.1.1 หลักสูตรฉบับปรับปรุงต้องผ่านการพิจารณาก่อนการออกจากรองจากคณะกรรมการวิชาการ หรือสภาวิชาการ หรือคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาแต่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นก่อนเสนอ สภาสถาบัน

2.1.2 หลักสูตรฉบับปรับปรุง ต้องมีโครงสร้างและมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายและ/หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (ถ้ามี)

2.1.3 หลักสูตรฉบับปรับปรุงที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากสภาสถาบันก่อนดำเนินการจัดสอน

2.1.4 หลักสูตรที่ได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยหรือสภาสถาบันแล้ว ต้องเสนอให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติเพื่อพิจารณารับทราบหลักสูตร หากไม่ได้ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดอาจจะไม่ได้รับการพิจารณารับทราบหลักสูตร ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องรับผิดชอบหากมีปัญหาก่อขึ้นเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่รับทราบหลักสูตรนั้น

2.1.5 เอกสารที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย

1) หลักสูตรที่เสนอต้องมีหัวข้อและรายละเอียดการจัดทำเอกสารหลักสูตรตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด และจัดทำตารางเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างหลักสูตรเดิมและหลักสูตรฉบับปรับปรุง

2) เอกสารหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ จำนวน 4 เล่ม พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล (CD/.....) จำนวน 1 แผ่น และแบบฟอร์ม สมอ 01 - 06 (แบบรายงานข้อมูลของหลักสูตรแต่ละระดับ) และ สมอ 08 (แบบรายงานข้อมูลการปรับปรุงหลักสูตร) โดยนายกสภาสถาบันหรืออธิการบดีลงนามรับรองความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมดพร้อมประทับตราสถาบันในเอกสารทุกหน้า จำนวน 1 ชุด

3) สำเนาตีสภามหาวิทยาลัยหรือสถาบัน ที่เห็นชอบหรืออนุมัติหลักสูตร

4) หากมีเอกสารประกอบหลักสูตรหรือที่อ้างถึง อาทิ ระเบียบหรือข้อบังคับ ให้จัดทำเป็นเอกสารผนวกแนบท้ายหลักสูตรฉบับสมบูรณ์

2.1.6 สถาบันอุดมศึกษาต้องบันทึกข้อมูลหลักสูตรตามแบบแบบฟอร์ม สมอ 01 - 06 และ สมอ 08 เข้าสู่ฐานข้อมูลหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Online) อย่างถูกต้องสมบูรณ์ควบคู่ไปกับการจัดส่งเอกสารหลักสูตร

2.2 หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย (เป็นการปรับปรุงในระดับรายวิชา อาทิ การเปลี่ยนชื่อรายวิชาการเปลี่ยนรหัสรายวิชา การเพิ่มรายวิชาเลือก และการปรับคำอธิบายรายวิชา โดยไม่กระทบโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระในหมวดวิชาเฉพาะ)

2.2.1 หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อยต้องผ่านการพิจารณาก่อนการออกจากรองจากคณะกรรมการวิชาการ หรือสภาวิชาการ หรือคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาแต่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นก่อนเสนอสภาสถาบัน

2.2.2 หลักสูตรที่ปรับปรุงก่อนเสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบัน

2.2.3 เอกสารที่เสนอต้องมีหัวข้อและรายละเอียดสาระของหลักสูตร ในส่วนที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

2.2.4 ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำเอกสารการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบเป็นรายภาคการศึกษา

2.2.5 ให้ส่งเอกสารตามข้อ 2.2.4 จำนวน 4 ฉบับ พร้อมแผ่นบันทึกข้อมูล (CD/.....) และแบบฟอร์ม สมอ 08

2.2.8 สถาบันอุดมศึกษาต้องบันทึกข้อมูลหลักสูตรตามแบบแบบฟอร์ม สมอ 08 เข้าสู่ฐานข้อมูลหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Online) อย่างถูกต้องสมบูรณ์ควบคู่ไปกับการจัดส่งเอกสารหลักสูตร

อนึ่ง การรับทราบหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุง จะเป็นไปภายใต้เงื่อนไขที่ว่า มหาวิทยาลัย/สถาบันได้จัดทำหลักสูตรสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร นโยบาย และ/หรือ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น หากมิได้เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาไม่อาจส่งหลักสูตรดังกล่าวไปให้สำนักงาน ก.พ. พิจารณารับรองคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน รวมทั้งกำหนดเงินเดือนที่ควรได้รับและระดับตำแหน่งที่ควรแต่งตั้ง

กรณี สถาบันอุดมศึกษาปิดหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง สถาบันอุดมศึกษาควรแจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบภายใน 30 วัน นับจากวันที่ได้รับความเห็นชอบหรืออนุมัติจากสภาสถาบัน เพื่อประโยชน์ในการจัดทำฐานข้อมูลหลักสูตรต่อไปด้วย

หัวข้อและรายละเอียดการจัดทำเอกสารหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

- 1. ชื่อหลักสูตร** ให้ระบุชื่อเต็มของหลักสูตรพร้อมสาขาวิชา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (สำหรับปกหน้า ให้ระบุชื่อเต็มของหลักสูตรพร้อมสาขาวิชาและระบุว่าเป็นหลักสูตรใหม่หรือหลักสูตรปรับปรุง และ ปี พ.ศ.)
- 2. ชื่อปริญญา** ให้ระบุชื่อเต็มละอักษรย่อของปริญญา ทั้งทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้มีความสอดคล้องกัน สำหรับชื่อภาษาไทยให้ใช้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาของสถาบัน หรือตามหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- 3. หน่วยงานรับผิดชอบ** ให้ระบุภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัยหรือสถาบัน
- 4. ปรัชญาและ/หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร** ให้แจ้งปรัชญาและ/หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างชัดเจน เช่น เพื่อผลิตบัณฑิตประเภทและคุณลักษณะใด และ/หรือเป็นวัตถุประสงค์พิเศษอันใดของสถาบันอุดมศึกษานั้น เป็นต้น
- 5. กำหนดการเปิดสอน** ให้ระบุปีการศึกษาที่จะเปิดดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้รับทราบ/เห็นชอบหลักสูตรแล้ว แต่ยังไม่สามารถดำเนินการเปิดสอนในปีที่กำหนดได้ ให้แจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ
- 6. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา** ให้ระบุคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา เช่น คุณสมบัติ แต้มระดับคะแนนเฉลี่ย ประสพการณ์ และคุณสมบัติอื่น ๆ ตามความเหมาะสม
- 7. การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา** ให้แจ้งวิธีการและขั้นตอนการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาโดยสังเขป
- 8. ระบบการศึกษา** ให้แจ้งระบบการศึกษา การคิดหน่วยกิตรายวิชาภาคทฤษฎี รายวิชาภาคปฏิบัติ และการฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม
- 9. ระยะเวลาการศึกษา** ให้ระบุระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร และระยะเวลาที่ให้ศึกษาได้อย่างน้อยและอย่างมากของหลักสูตรนั้น
- 10. การลงทะเบียนเรียน** ให้ระบุจำนวนหน่วยกิตอย่างน้อยและอย่างมากที่ให้ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษา
- 11. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา** ให้แจ้งเกณฑ์การวัดผลและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรอย่างละเอียด
- 12. อาจารย์ผู้สอน** ให้แยกเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร (เฉพาะหลักสูตรบัณฑิตศึกษา) และอาจารย์พิเศษโดยแจ้งรายชื่อ คุณวุฒิและสาขาวิชา ตำแหน่งทางวิชาการ ผลงานทางวิชาการ การค้นคว้า วิจัย หรือการแต่งตำรา (ถ้ามี) รวมทั้งภาระการสอนทั้งที่มีอยู่แล้ว และที่จะมีในหลักสูตรที่เปิดสอนใหม่

13. **จำนวนนิสิตนักศึกษา** ให้แสดงจำนวนนิสิตนักศึกษาที่จะรับเข้าศึกษาในหลักสูตร และจำนวนบัณฑิตที่คาดว่าจะจบในแต่ละปีการศึกษา เป็นระยะเวลา 5 ปีการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น
14. **สถานที่และอุปกรณ์การสอน** ให้แจ้งสถานที่และอุปกรณ์การสอนทั้งที่มีอยู่แล้วและที่ต้องการเพิ่มในอนาคต
15. **ห้องสมุด** ให้แจ้งจำนวนหนังสือ ตำราเรียน วารสาร และเอกสารอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนหรืออยู่ในระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์
16. **งบประมาณ** ให้แจ้งงบประมาณ โดยแยกรายละเอียดตามหัวข้อการเสนอตั้งงบประมาณ รวมทั้งงบประมาณการค่าใช้จ่ายต่อหัวในการผลิตบัณฑิตตามหลักสูตรนั้น
17. **หลักสูตร** ให้ระบุรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(1) **จำนวนหน่วยกิต** ให้ระบุหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร

(2) **โครงสร้างหลักสูตร** ให้แสดงโครงสร้างหรือองค์ประกอบของหลักสูตร โดยแบ่งเป็นหมวดวิชาให้สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ตัวอย่าง

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	135	หน่วยกิต
ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	<u>36</u>	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาภาษา	12	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	12	หน่วยกิต
ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	<u>93</u>	หน่วยกิต
- วิชาแกน	30	หน่วยกิต
- วิชาเอก	45	หน่วยกิต
- วิชาโท	18	หน่วยกิต
ค. หมวดวิชาเลือกเสรี	<u>6</u>	หน่วยกิต

(3) **รายวิชา** ให้ระบุเลขประจำรายวิชา ชื่อรายวิชาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวนหน่วยกิต จำนวนชั่วโมงบรรยาย จำนวนชั่วโมงปฏิบัติ และจำนวนชั่วโมงศึกษาด้วยตนเอง

ตัวอย่างที่ 1 จำนวนหน่วยกิต (บรรยาย-ปฏิบัติ-ศึกษาด้วยตนเอง)

114 - 101	อังกฤษ 1	2 (2-0-4)
	English 1	
163 - 101	การเขียนแบบวิศวกรรม 1	2 (1-2-3)
	Engineering Drawing 1	

- (4) **แผนการศึกษา** ให้แสดงรายวิชาที่จัดสอนตามหลักสูตรในแต่ละภาคการศึกษาจนครบตามหลักสูตร
ตัวอย่าง

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1

	หน่วยกิต
082 – 101 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน	3 (3-0-6)
612 – 211 เศรษฐกิจไทย	3 (3-0-6)
ฯลฯ	

- (5) **คำอธิบายรายวิชา** ให้เขียนคำอธิบายรายวิชาเป็นภาษาไทย หรือทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้มีรายละเอียดครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญของรายวิชานั้น

18. **การประกันคุณภาพของหลักสูตร** ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยประเด็นหลัก 4 ประเด็น คือ
การบริหารหลักสูตร
ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน
การสนับสนุนและการให้คำแนะนำนักศึกษา
ความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และ/หรือความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
19. **การพัฒนาหลักสูตร** ให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมิน เพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี
20. **จำนวนเอกสาร** ให้สถาบันอุดมศึกษา จัดส่งเอกสารหลักสูตรให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จำนวน 4 ชุด พร้อมทั้งแนบมติการให้ความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย/สถาบัน
-